

PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVAN OPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA
alkaen 1.8.2023

Sisällys

1. PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVAN OPETUKSEN PERUSTEET
 - 1.1 PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVAN OPETUKSEN LÄHTÖKOHDAT JA LAAJUUS
 - 1.2 OPETUSJÄRJESTELYT
 - 1.3 SIIRTYMINEN VALMISTAVASTA OPETUKSESTA PERUSOPETUKSEEN

2. PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVAN OPETUKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT
 - 2.1 YLEISET TAVOITTEET 4
 - 2.2 LUKU- JA KIRJOITUSTAIDOTTOMAT MAAHANMUUTTAJALAPSET JA -NUORET 5
 - 2.3 OPPIAINEET
 - 2.3.1 Kielten opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt
 - 2.3.2 Muut oppiaineet

- 3 TOIMINTAKULTTUURI
 - 3.1 OPPIMISYMPÄRISTÖT JA TYÖTAVAT 7
 - 3.2 OPETUKSEN EHEYTTÄMINEN JA MONIALAISET OPPIMISKOKONAISUUDET

4. OPPILAAN HENKILÖKOHTAISEN OPINTO-OHJELMAN LAATIMINEN
5. OPPILAAN HYVINVOINTI SEKÄ OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI
 - 5.1 OPETUKSEN ERIYTTÄMINEN
 - 5.2 KODIN JA KOULUN YHTEISTYÖ
 - 5.3 OPISKELUHUOLTO
 - 5.4 OPPILAANOHJAUS
 - 5.5 SUUNNITELMA KASVATUSKESKUSTELUJEN JA KURINPIDOLLISTEN KEINOJEN KÄYTTÄMISESTÄ JA NIIHIN LIITTYVISTÄ MENETTELYTAVOISTA

6. OPPILAAN ARVIOINTI
7. TODISTUKSET
8. PERUSOPETUKSEN OPPIMÄÄRÄÄN SISÄLTYVIEN OPINTOJEN SUORITTAMINEN VALMISTAVAN OPETUKSEN AIKANA
- 10 MAAHANMUUTTAJAOPPILAAN POLKU

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen perusteet

1.1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat ja laajuus

Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu jokaiselle maahanmuuttajataustaiselle oppilaalle, jonka suomen kielen taito ei ole riittävä perusopetuksen ryhmässä opiskelemiseen. Maahanmuuttajaoppilaalla tarkoitetaan sekä Suomeen muuttaneita että Suomessa syntyneitä, muuta kuin suomea äidinkielenään puhuvia oppivelvollisuus ikäisiä lapsia.

Tämä opetussuunnitelma perustuu Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteisiin vuodelta 2015. Valmistavaa opetusta annetaan pääsääntöisesti yhden lukuvuoden ajan, mutta aika on yksilöllisesti joustava. 6-10 vuotiaille opetusta annetaan vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Oppilas voi jatkaa valmistavassa opetuksessa kokonaan tai osittain tarpeen vaatiessa enemmän kuin valmistavan opetuksen tuntimäärät edellyttävät, mikäli se tukee hänen oppimistaan.

Esikouluikäiset maahanmuuttajat osallistuvat valmistavaan opetukseen. Tarvittaessa esikouluikäinen voi osallistua myös esikouluryhmään tarvittavin tukitoimin. Valmistava opetus on vuosiluokkiin sitomatonta. Valmistavan opetuksen lähtökohdana on jokaiselle oppilaalle laadittu henkilökohtainen opinto-ohjelma, joka kirjataan oppimissuunnitelmaan Wilmaan.

1.2 Opetusjärjestelyt

Valmistavan opetuksen opetusryhmän maksimikoko on 10 oppilasta. Jos ryhmä on heterogeeninen (esimerkiksi iän suhteen), pyritään ryhmään mahdollisuuksien mukaan jakamaan integroinnin avulla sopiviin ryhmiin. Koulunkäynninohjaaja mahdollistaa ryhmän jakamisen pienryhmiin opettajan vastatessa opetuksen sisällöstä. Valmistavan opetuksen aikana oppilas integroidaan lähinnä ikätasoa vastaaviin perusopetuksen ryhmiin oppilaan oppimissuunnitelman mukaan. Etenkin valmistavan opetuksen alkuvaiheessa integrointi tapahtuu pääsääntöisesti taito- ja taideaineisiin. Valmistavaa opetusta antavalla opettajalla tulisi olla työparina koulunkäynninohjaaja, joka oppitunnilla ohjaamisen lisäksi osallistuu yhteistyöhön kodin kanssa.

1.3 Siirtyminen valmistavasta opetuksesta perusopetukseen

Tavoitteena on, että valmistavassa opetuksessa vietetyn lukuvuoden jälkeen oppilas voisi jatkaa perusopetuksen ryhmässä. Tällöin hänelle päivitetään henkilökohtainen oppimissuunnitelma. Tarvittaessa jatketaan suomi toisena kielenä opetusta perusopetuksen ohella. Valmistavan luokan opettaja, vastaanottavan koulun opettajat ja erityisopettaja arvioivat siirtymisen mahdollisuuden ja oppilaan valmiuksien riittävän tason. Myös vanhempia kuullaan. Jos oppilaalla on aiemmin todettuja oppimiseen liittyviä erityisongelmia tai niitä ilmenee valmistavan opetuksen aikana, arvioidaan viimeistään siirtymisvaiheessa tehostetun tai erityisen tuen tarve.

Siirtymävaiheen onnistumiseksi valmistavan opetuksen opettaja ja vastaanottavan koulun opettajat tekevät tiivistä yhteistyötä. Myös vanhempien tutustuttaminen suomalaiseen kouluun ja kasvatuskäytäntöihin sekä koulun opetussuunnitelmaan ja toimintamalleihin on siirtymisvaiheessa tärkeää, tarvittaessa tulkin avulla.

2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

2.1 Yleiset tavoitteet

Valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet perusopetusta varten. Yhdessä suomi toisena kielenä -opetuksen kanssa oppilaan oman äidinkielen opetus vahvistaa oppilaan monikulttuurista identiteettiä ja rakentaa pohjaa toiminnalliselle kaksikielisyydelle. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää sisältöjen omaksumista. Keskeisiä tavoitteita ovat oppilaan identiteetin tukeminen ja hänen tasapainoisen kehityksensä edistäminen, oppilaan perehdyttäminen suomalaisen koulun ja yhteiskunnan käytäntöihin sekä suomen kielen perusteiden ja muiden oppiaineiden avainkäsitteiden oppiminen.

Suomen kielen oppimisen ohella opetuksen pääpaino on luku- ja kirjoitustaidon oppimisessa sekä niissä perusasioissa, jotka tukevat uudessa kieliyhteisössä selviytymistä ja sosiaalisten suhteiden luomista.

Opetusmenetelmät ja työtavat tulee valita niin, että oppilas saa mahdollisuuden omaksua oppimisstrategioita, joiden avulla hän pystyy aktiivisesti hyödyntämään koulussa ja koulun ulkopuolella kohtaamaansa kielellistä ja kulttuurista ainesta.

2.2 Luku- ja kirjoitustaidottomat maahanmuuttajalapsen ja -nuoret

Vähän tai ei lainkaan koulua käyneiden maahanmuuttajalasten ja -nuorten oppimissuunnitelmassa tavoitteet asetetaan siten, että oppilas saa oman tasoistaan opetusta. Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmistamiseen on varattava riittävästi aikaa, ennen kuin oppilas täysipainoisesti aloittaa eri aineiden opintoja. Lukuja kirjoitustaidon puutteesta huolimatta taito- ja taideaineita voidaan integroida.

2.3 Oppiaineet

Opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa eikä oppimäärää. Jokaiselle oppilaalle laaditaan oma oppimissuunnitelma. Oppilaan viikoittainen tuntimäärä vastaa esiopetuksen tai perusopetuksen tuntimäärää. Oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin esiopetuksen tai perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Tarvittaessa oppilaalla on oikeus saada tukiopetusta muissakin oppiaineissa kuin S2-kielissä.

2.3.1 Kielten opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Suomi toisena kielenä

Pääpaino valmistavassa opetuksessa on suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa. Suomi toisena kielenä on äidinkieli- ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärä, joka on tarkoitettu muille kuin suomenkielisille oppilaille. Kaustisella suomi toisena kielenä -opetusta annetaan kaikille sitä tarvitseville maahanmuuttajataustaisille oppilaille ja paluumuuttajaoppilaille. Valmistavassa luokassa S2-opetusta antaa valmistavan luokan opettaja. S2-opetusta annetaan tarvittaessa vieraskielisille oppilaille koko perusopetuksen ajan, koska uuden kielen omaksuminen kaikilla osa-alueilla kestää useita vuosia.

Lähtökohtana opetukselle on oppilaan kehittyvä alkeiskielitaito. Opetuksen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet suomen kielessä niin, että he voivat siirtyä perusopetukseen. Vaihtelevat työtavat harjaannuttavat eri kieli- ja kulttuuriryhmistä tulevia lapsia käyttämään kielen eri osa-alueita monipuolisesti. Esi- ja perusopetuksessa suomi toisena kielenä –opetus ei valmistavalla luokalla rajoitu suomi toisena kielenä –oppiaineeseen, vaan suomen kieltä ja sanastoa opetetaan ja opitaan myös muissa oppiaineissa. S2-opetus keskittyy kehittämään yksilöllisesti kielen keskeisiä osa-alueita ja kasvattamaan sanavarastoa.

Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaille järjestetään oman äidinkielen opetusta mahdollisuuksien mukaan. Maahanmuuttajaoppilaan oman äidinkielen opettamisen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, oman kulttuuritaustan tuntemusta ja monikulttuurisen identiteetin kehittymistä. Opetus noudattaa opetussuunnitelman perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Valmistavan opetuksen aikana oppilaan äidinkieltä käytetään mahdollisuuksien mukaan myös apuvälineenä yksilöllisten tukitarpeiden kartoituksessa.

Muut kielet

Oppilaan kielellisistä valmiuksista ja suomi toisena kielenä -opintojen edistymisen mukaan harkitaan, voidaanko hänen omaan oppimissuunnitelmaansa sisällyttää vieraiden kielten opiskelua valmistavan opetuksen aikana. Vieraan kielen opetus järjestetään yhteistyössä kielten opettajien kanssa ja se noudattaa soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

2.3.2 Muut oppiaineet

Muiden oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Opetuksen lähtökohtia ovat oppilas sekä hänen aikaisemmat opintonsa ja kulttuuritaustansa. Opetuksessa hyödynnetään oppilaan omaa tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueen luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Oppilas voi edistyä aineopinnoissaan, vaikka suomen kielen taidot ovat vielä kehittymässä. Oppilas voi esimerkiksi etsiä tietoa omalla kielellään ja hyödyntää oppimisessaan käännohjelmiä. Sisältöjä suunniteltaessa on otettava huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet. Valmistavassa opetuksessa harjoitellaan erilaisia opiskelumenetelmiä.

3 Toimintakulttuuri

Oppilasta ohjataan tutustumaan ja osallistumaan koulun toimintaan. Koulun toimintakulttuurissa otetaan huomioon erilaiset oppijat ja heidän mukanaan tuoma potentiaali.

3.1 Oppimisympäristöt ja työtavat

Oppimisympäristöllä pyritään innostamaan oppilasta suomen kielen oppimiseen. Oppilaalle tarjotaan monipuolisesti mahdollisuuksia käyttää suomen kieltä. Oppimisympäristössä ja

työtavoissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet. Oppimisessa painotetaan erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen ja tulkitsemisen taitoja.

Kaustisella valmistavassa opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan myös koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.

3.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Valmistavassa opetuksessa eheyttäminen on tärkeää. Eri oppiaineiden tiedoista kootaan mielekkäitä oppimiskokonaisuuksia, joissa samalla opitaan suomen kieltä.

4. Oppilaan henkilökohtaisen opinto-ohjelman laatiminen

Valmistavassa opetuksessa oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opinto-ohjelma, joka kirjataan Wilmaan oppimissuunnitelmaan viimeistään kolmen kuukauden kuluessa opetuksen alkamisesta. Opettaja vastaa oppimissuunnitelman laatimisesta yhteistyössä oppilaan, huoltajien ja muiden asianosaisten kanssa. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opinto-ohjelma sisältää:

- Oppilaan lähtötaso
 - Oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkastellaan säännöllisin väliajoin
 - Opiskeltavat oppiaineet, tuntimäärät ja opetuksen sisältö
 - Oppilaan opinnot omassa ryhmässä ja integrointi perusopetuksen ryhmiin
 - Henkilökohtaisen ohjauksen järjestäminen ja muut mahdolliset tarvittavat tukitoimet -
- Oppimissuunnitelma voidaan laatia oppilaan kotouttamissuunnitelman osaksi

Valmistavan opetuksen aikana opettajat tekevät tarvittaessa moniammatillista yhteistyötä oppilaan kotoutumisen edistämiseksi. Perusopetuksen ryhmään onnistuneen integroitumisen edellytys on, että koulun eri opettajat tekevät tiivistä yhteistyötä keskenään. Oppilaan siirtymävaiheessa valmistavasta opetusryhmään vastaanottavaa koulua ja opettajaa on huolellisesti informoitava siten, että vastaanottavalla koululla on tarpeelliset tiedot tulevasta oppilaasta ja hänen mahdollisista erityistarpeistaan.

5. Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Oppilaalla on oikeus oppilashuollolliseen tukeen. Koulupsykologin, -kuraattorin ja -terveydenhuollon palvelut ovat myös käytettävissä. Oppilaalla on oikeus tarvittaessa käyttää tulkkauspalveluja. Oppilaalle tulee antaa tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin kolmiportaisen tuen keinoin (yleinen, tehostettu ja erityinen tuki).

5.1 Opetuksen eriyttäminen

Opetusta voidaan eriyttää eri tavoilla:

- opetukseen käytettävä aika,
- oppiaineiden laajuus,
- menetelmät,
- työtavat ja
- materiaalit

Opetusta suunniteltaessa otetaan huomioon oppilaiden väliset erot. On tärkeää, että jokainen oppilas saa omaa taitotasoaan vastaavaa opetusta ja mahdollisuuden kehittyä omassa osaamisessaan.

5.2 Kodin ja koulun yhteistyö

Kodin ja koulun välisessä yhteistyössä otetaan huomioon perheen kulttuurista ja kokemukset lähtömaan koulujärjestelmästä. Kodin ja koulun yhteistyön lähtökohtana on molempien osapuolien kunnioitus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Yhteistyön alkaessa perehdytetään huoltajat myös koulun ja opettajan käyttämiin viestintätapoihin. Huoltajia kannustetaan osallistumaan koulun erilaisiin vanhempaintapahtumiin. Tarvittaessa kodin ja koulun välisessä yhteistyössä käytetään apuna ammattitulkia.

Huoltajat osallistuvat henkilökohtaisen oppimissuunnitelman laatimiseen ja arviointiin. Arviointikeskusteluja pidetään vähintään kerran sekä syys- että kevätlukukaudella. Silloin tarkastellaan sitä, miten oppilaan koulunkäynti on edennyt suhteessa oppimissuunnitelman tavoitteisiin ja tavoitteet päivitetään.

5.3 Opiskeluhoolto

Opiskeluhooltoon kuuluu lapsen ja nuoren oppimisen perusedellytyksistä, fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtiminen. Valmistavassa opetuksessa olevat oppilaat kuuluvat koulun opiskeluhoitopalvelujen piiriin. Valmistavassa opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota oppilaiden ongelmien varhaiseen tunnistamiseen ja tarvittavat tukitoimet käynnistetään ajoissa tehokkaasti. Huoltajille annetaan riittävät tiedot suomalaisen koulun sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän tukitoimien saatavuudesta, menetelmistä ja käytännöistä.

5.4 Oppilaanohjaus

Oppilaanohjaus kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukee sosiaalista kasvua. Valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirryttäessä huolehditaan siitä, että tieto oppilaan edistymisestä ja valmiuksista siirtyy tulevalle opettajalle. Oppilaalle ja hänen huoltajilleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun.

Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa kiinnitetään huomiota siihen, että oppilaalla on realistinen käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opintojen suhteen ja työelämän vaatimuksista. Huoltajille selvitetään erilaisten valintojen vaikutus heidän lastensa tulevaisuuteen suomalaisessa yhteiskunnassa. Oppilaanohjaus toteutetaan yhteistyössä koulun opinto-ohjaajan sekä muiden oppilaan kanssa työskentelevien opettajien ja työntekijöiden kanssa.

5.5 Suunnitelma kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Uuteen kouluun tullessaan oppilaalle ja hänen huoltajilleen tulee kertoa koulun säännöistä ja rikkomusten seurauksista. Tulkkauspalvelut ovat käytössä tarvittaessa kiusaamistilanteiden selvittämisessä.

6. Oppilaan arviointi ja todistukset

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeroarviointia. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa kannustavaa sekä oppilaan itsearviointia kehittävää. Oppilas arvioidaan hänelle laaditun henkilökohtaisen oppimissuunnitelman tavoitteiden mukaan. Opettajan arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin. Arvioinnin periaatteista, tavoitteista ja menetelmistä tulee antaa tietoa sekä oppilaalle että hänen huoltajalleen. Integroiduissa oppiaineissa oppilaille voidaan myös antaa numeroarviointi.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan osallistumistodistus. Todistukseen merkitään opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Todistusta voidaan täydentää kuvaamalla oppilaan edistymistä perusopetuksen oppiaineissa valmistavan opetuksen aikana.

7. Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Oppilas voi valmistavan opetuksen ohessa suorittaa myös perusopetuksen oppimääriä joissakin oppiaineissa. Oppilaan tulee osallistua perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Oppilas saa tällöin erillisen todistuksen perusopetuksen oppimäärän tai sen osan suorittamisesta. Todistukseen merkitään oppiaineen nimi, oppimäärä sekä arvosana.

Maahanmuuttajaoppilaan polku

TAPAHTUMA	VASTUUTASO	TOIMENPIDE
Maahanmuuttajaoppilas tulee Suomeen / Kaustiselle oppilaaksi ottaminen	Sivistysjohtaja	Yhteydenotto kouluun Perheen ohjaus kouluun
Perheen ja suomalaisen koulun ensimmäinen kohtaaminen	Rehtori	Etsitellään koulu ja sen toimintaa Täytetään kouluuntuloilmoitus/henkilötietolomake
Perheen yhteinen kouluun tutustuminen	Rehtori Valmistavan opetuksen opettaja Koulunkäynnin ohjaaja Erityisopettaja	Perhe saa tiedon vastaanottavan koulun toimintatavoista Sovitaan, että lapsi aloittaa koulun Tutustutaan koulun tiloihin
Oppilas aloittaa valmistavassa opetuksessa	Valmistavan opetuksen opettaja Koulunkäyntiohjaaja	Vastaanotto luokassa Tutustuminen muihin oppilaisiin Tiivis yhteistyö kodin ja koulun välillä: -vanhemmat mukaan koulun arkeen -vanhempain vartit -vanhempainillat
Suunnitelmien tekeminen	Valmistavan opetuksen opettaja Oppilas Vanhemmat Koulunkäyntiohjaaja tarvittaessa tulkki	Henkilökohtaisen oppimissuunnitelman laatiminen -uskonnon opetus oman äidinkielen opetus
Tuen tarpeen selvittäminen	Valmistavan luokan opettaja Erityisopettaja	Opettajan havainnointi
Terveyden tilan selvittäminen	Terveydenhoitaja	Terveystarkastus
Integrointi omaan kotiluokkaan	Valmistavan luokan opettaja Muut opettajat	Oppilaan integrointi eri aineiden opintoihin (esim. taito- ja taideaineet)
Vanhempien tutustuminen	Valmistavan luokan opettaja Rehtori	Vanhempien koulutilaisuudet
Suunnitelmien seuranta	Valmistavan luokan opettaja kotiluokanopettaja koulunkäyntiohjaaja oppilas vanhemmat erityisopettaja	opinto-ohjelman arviointi ja seuranta
Oppilaan arviointi	valmistavan opetuksen opettaja muut opettajat	sanallinen arviointi
Siirto perusopetukseen	Rehtori Oppilashuoltoryhmä Valmistavan opetuksen opettaja Vastaanottavan luokan opettaja	Tulevasta luokasta sopiminen Siirtokeskustelu vanhempien kanssa Oppilaan tutustumisjakso tai -käynti Arvio tulevasta tukitoimista Opintosuunnitelman jatko ja siirto

*Tulkkipalvelut ovat aina tarvittaessa käytettävissä.